

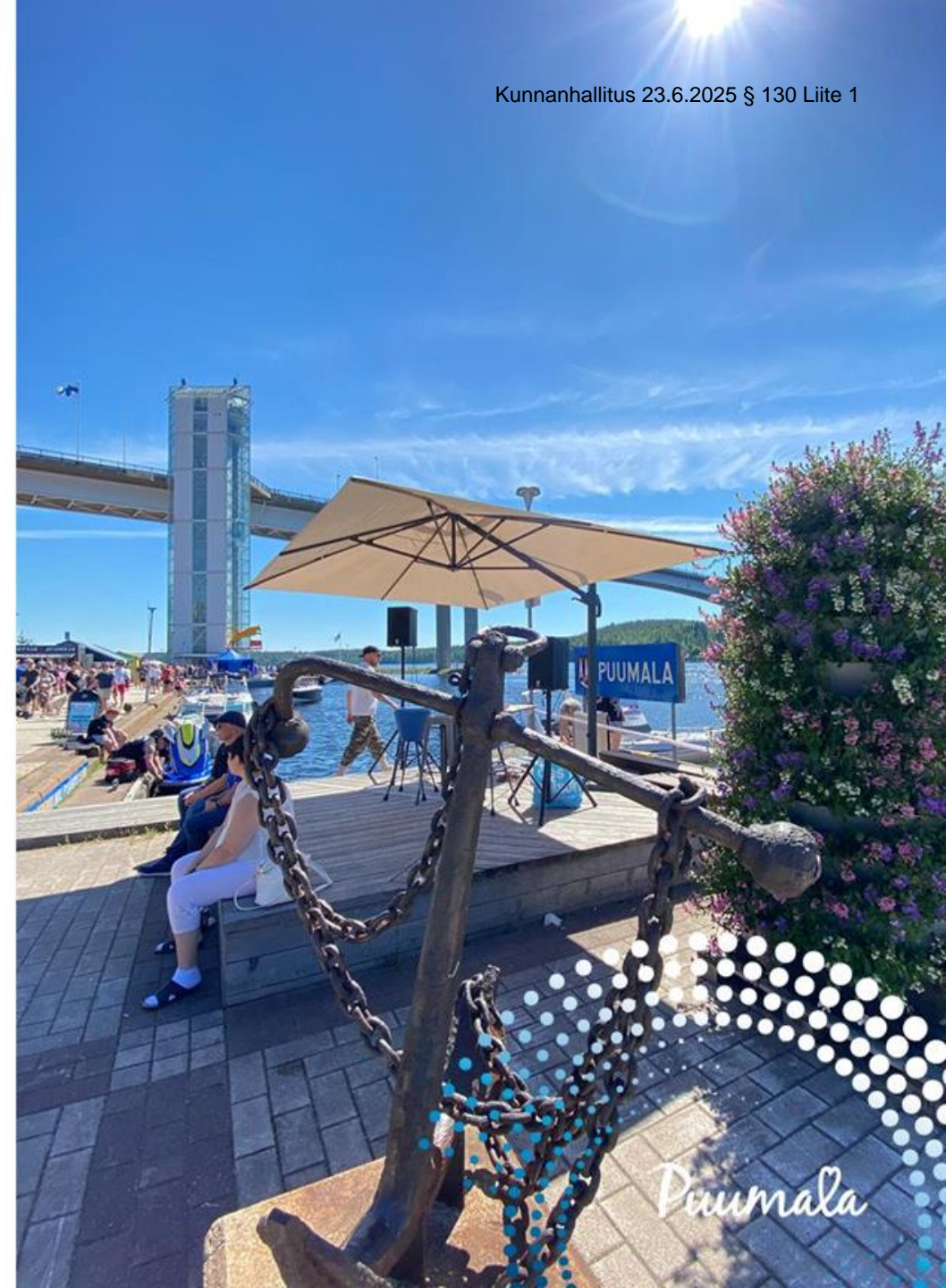
Puumala

VUODEN 2026 TALOUSARVION JA - SUUNNITELMAN LAADINTAOHJE JA TALOUSARVIORAAMI

Kunnanhallitus 23.6.2025

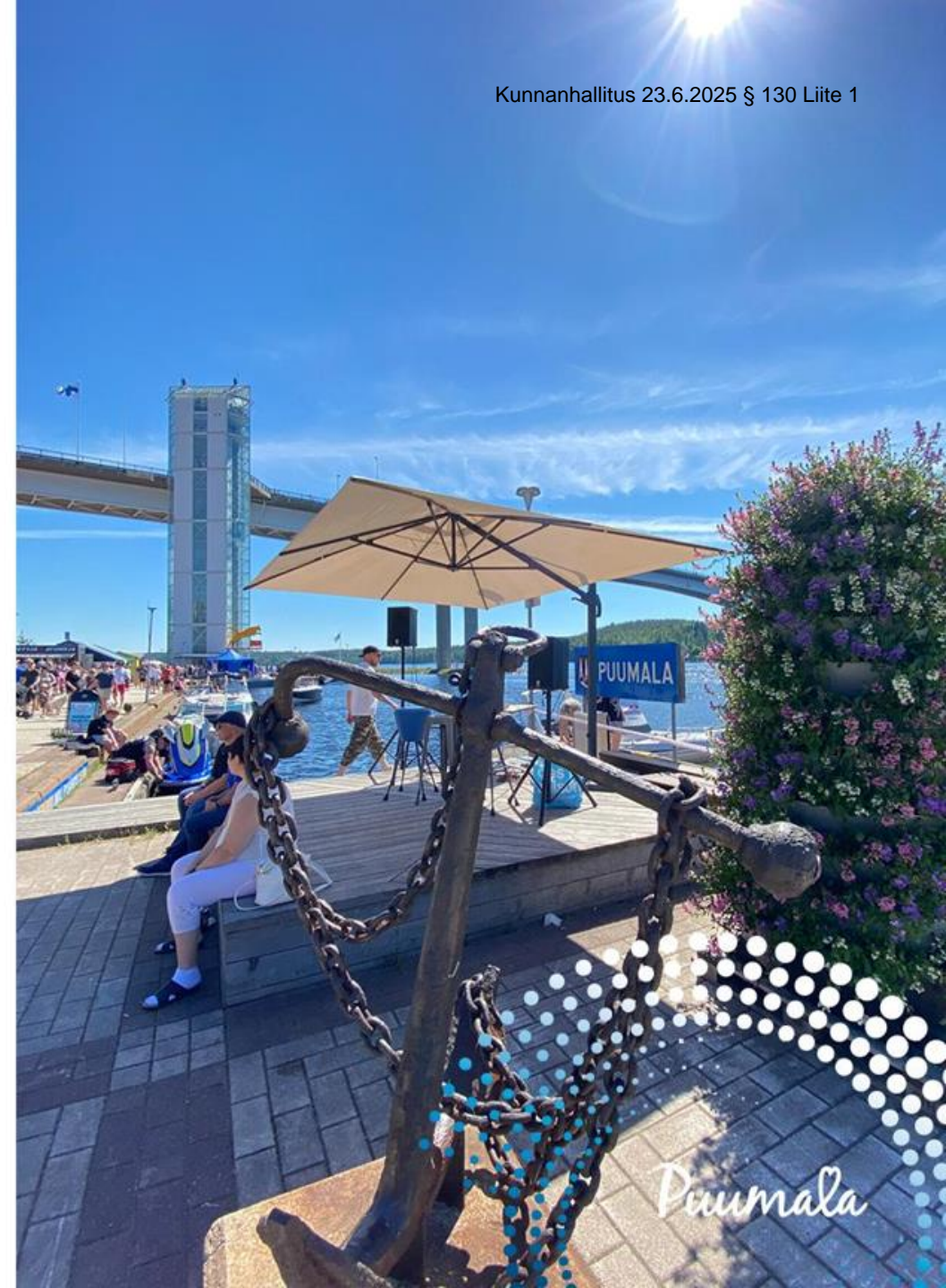
Yleisohjeet talousarvion laadintaan

- Taloussuunnitelma kattaa kolme tulevaa vuotta, joista talousarviovuosi on ensimmäinen.
- Tavoitteena on tuloslaskelman tasapaino taloussuunnitelmakaudella.
- Kunnanvaltuusto hyväksyi vuosille 2022–2026 kuntastrategian, joka rakentuu viiden painopisteen varaan. Hallinnonalat määrittävät kuntastrategian tavoitteille toimenpiteitä ja näille toimenpiteille vastuutahot. Kokonaiskoordinoinnin toimenpiteiden osalta hoitaa johtoryhmä.
- Syksyllä 2025 laaditaan uutta kuntastrategiaa ja sen sisältöjä otetaan mukaan budjetointiin siinä määrin kuin linjauksia syksyllä on tiedossa.
- Uusi kuntastrategia näkyy täysimääräisesti talousarviossa vuoden 2027 budjetoinnissa.

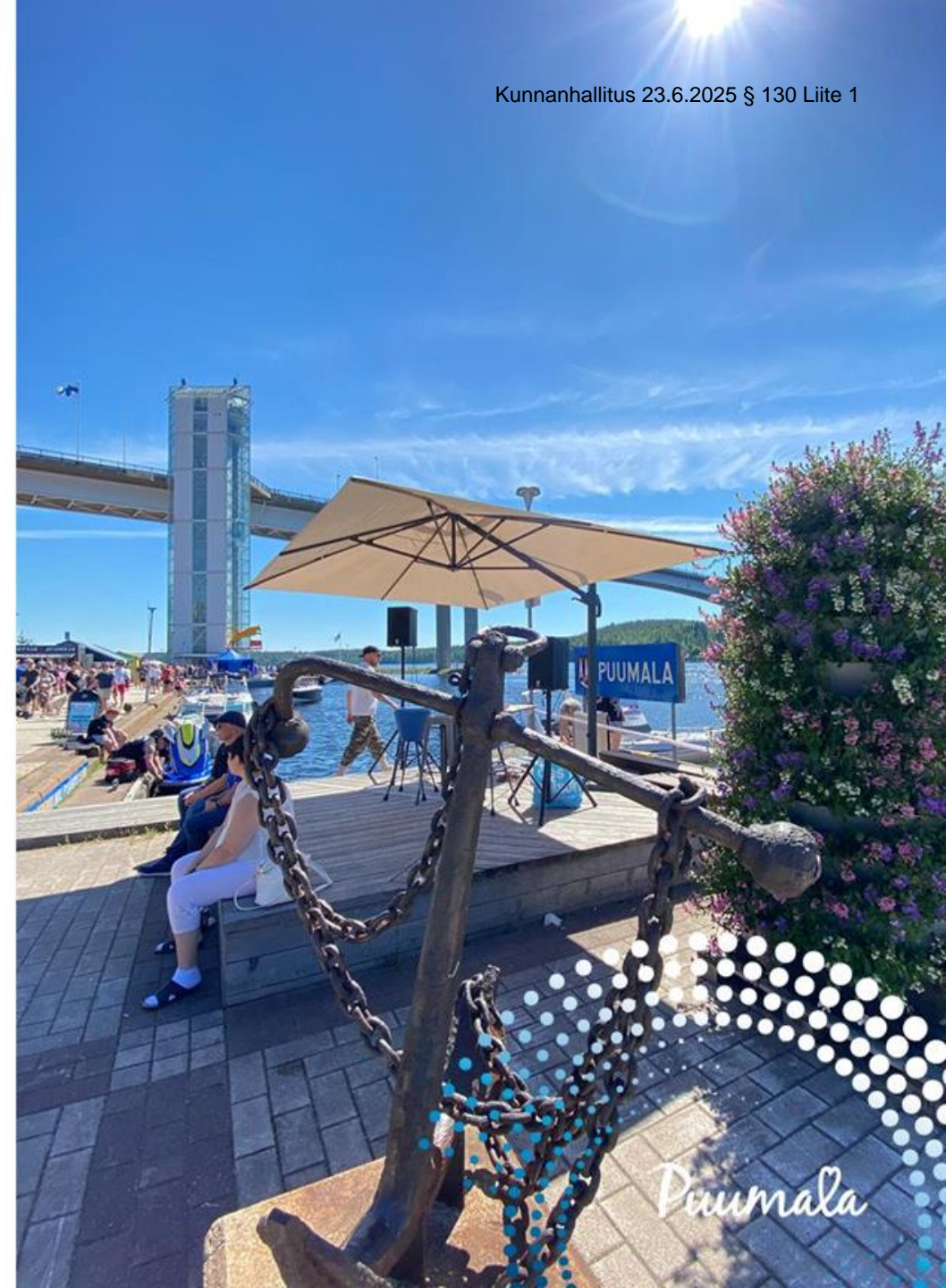
Yleisohjeet talousarvion laadintaan

- Tavoitteiden lisäksi vastuualueet määrittävät toiminnalleen kriittiset tunnusluvut. Näitä seurataan vuosittain ja niiden tehtävä on antaa päätöksenteon tueksi riittävää tietoa vastuualueen talouden ja toiminnan kehityksestä. Vastuualueiden tulee seurata, onko kriittiset tunnusluvut ajan tasalla ja onko tarpeita lisätä tai poistaa tunnuslukuja.
- Kunnan talouden tasapaino edellyttää malttia menokehityksessä.
- **Budjetti tulee laatia siten, että esitetty talousarvioraami alitetaan.**
- On myös syytä varautua siihen, että budjetointia tarkistetaan olennaisin osin valtionosuuslaskelmien ja verotuloennusteiden tarkennuttua.

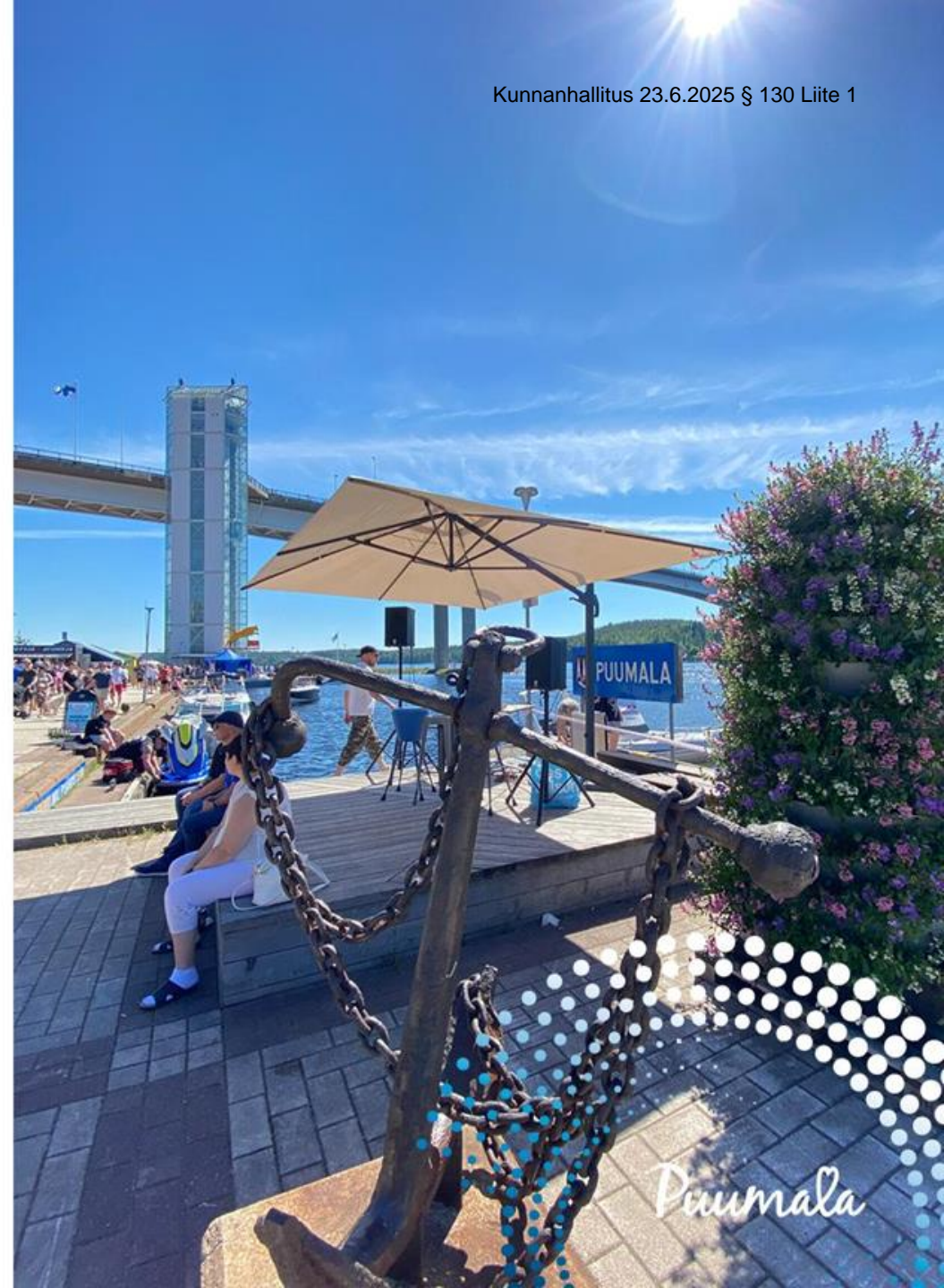
Yleisohjeet talousarvion laadintaan

- Eläköitymiset, tuloksellisuutta parantavat toimet ja vastaavat tulee edelleen käyttää hyödyksi.
- Raami on vastuualuekohtainen tavoite. Budjetoitintekniikassa tapahtuneet muutokset tulee huomioida.
- Toimialakohtaiset perustelutekstit tulee tehdä selkeästi jokaisella toimialalla, sillä ne ovat tärkeää informaatiota laskujen käsittelyn kannalta.
- **Toimialajohtaja kantaa vastuun siitä, että perustelutekstit ovat ajan tasalla.** Mahdolliset menolisäykset ja -vähennykset tulee kirjoittaa auki eri värillä.

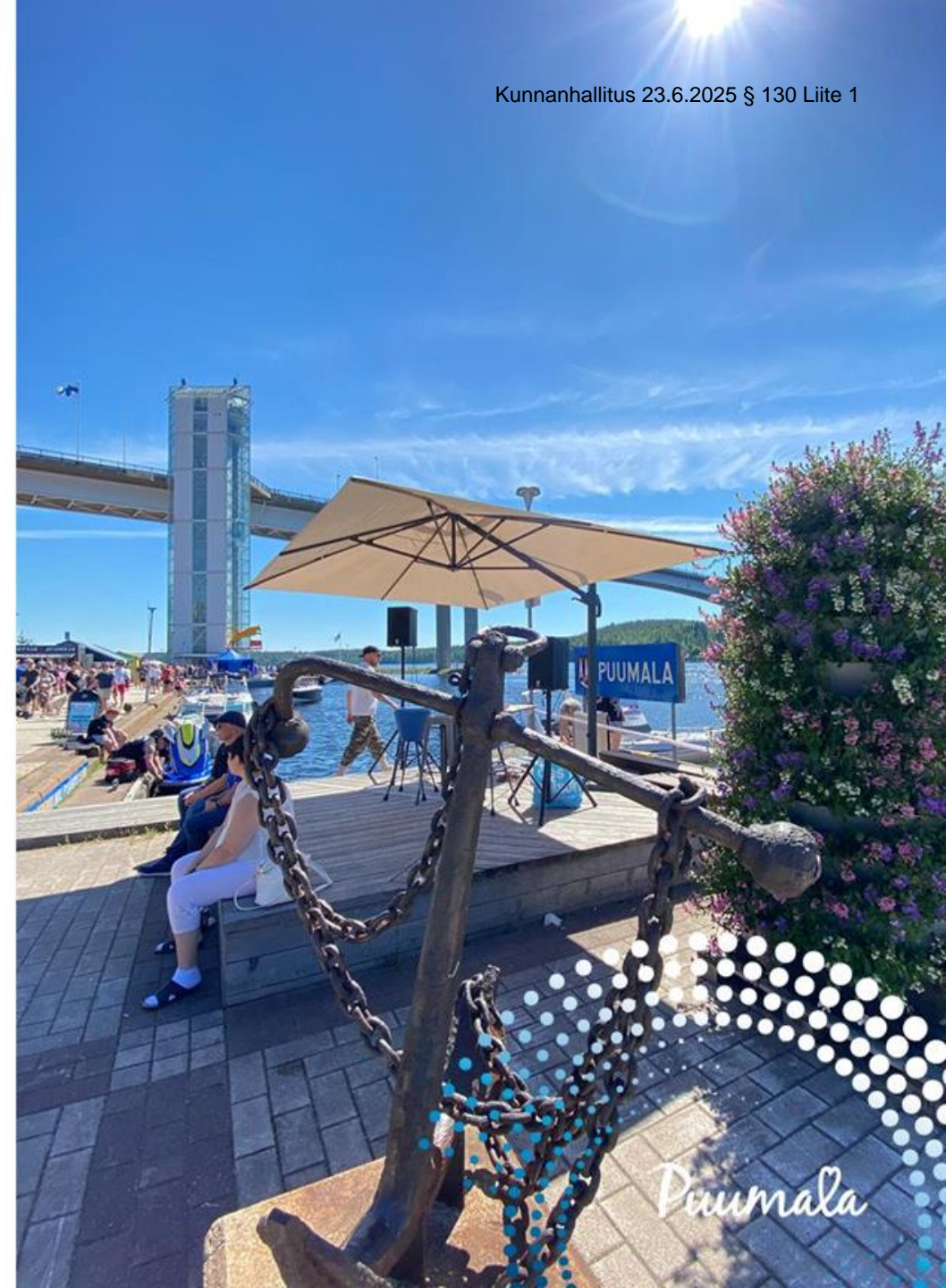
Yleisohjeet talousarvion laadintaan

- Budjetointipohjia tulee kolme: hallintopalveluille, hyvinvointipalveluille ja teknisille palveluille omansa.
- Budjetointipohja tulee (tallennetaan K-asemalle Talous-kansioon) esitältettynä **18.8. alkavalla viikolla**.
- Esitältettynä ovat palkat, joihin on massa-ajona ajettu arvioidut palkankorotukset.
- **Vastuuhenkilöiden tulee tehdä esitältettyihin lukuihin tarvittavat muutokset** ja seurattava, että vastuualue ja samalla toimiala kestää annetussa raamissa. Taloushallinnolla ei ole ennalta tiedossa, mitä henkilöstömuutoksia on tulossa. Tämä on siten vastuuhenkilöiden tehtävä.

Valtionosuudet

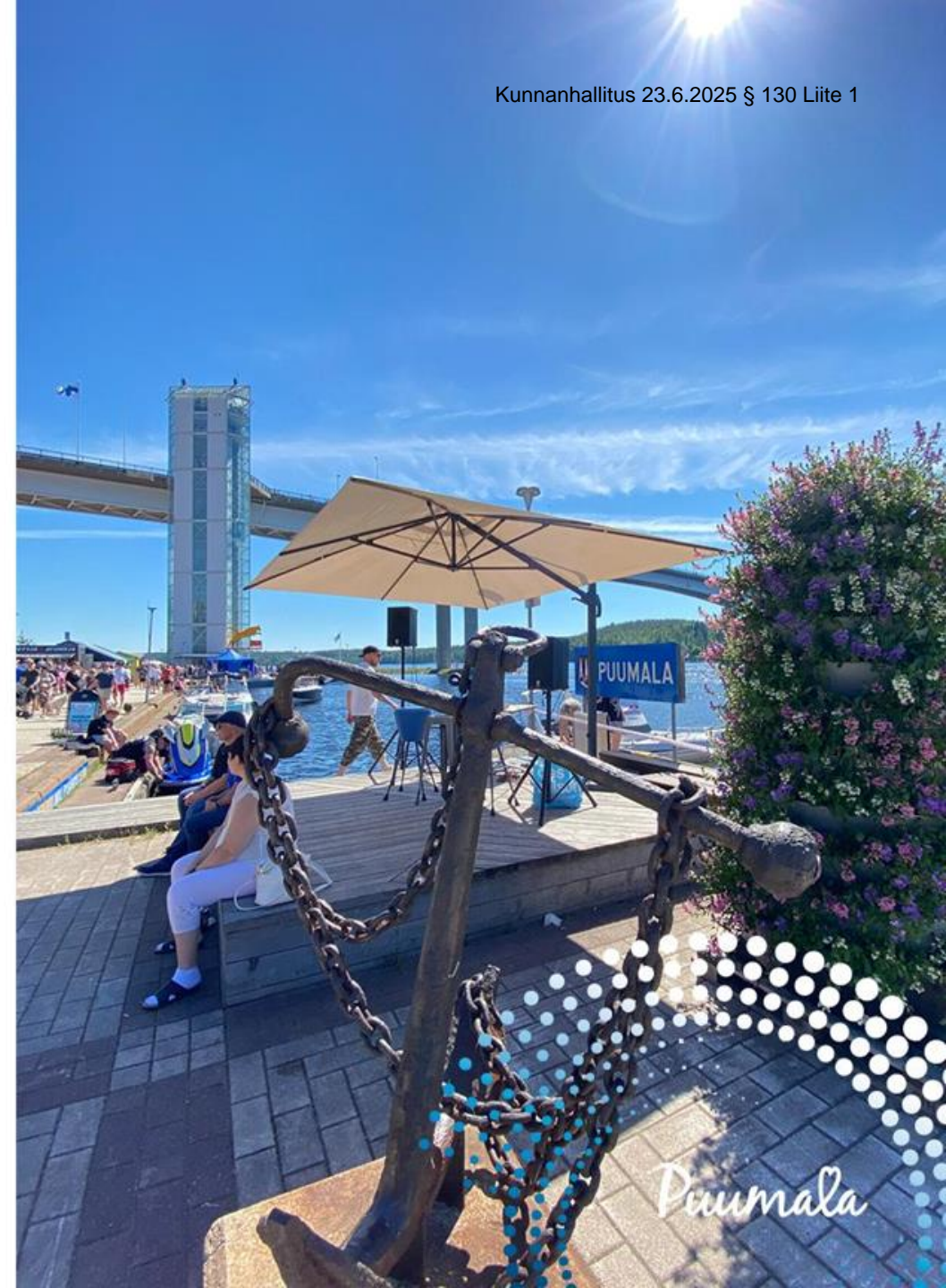
- Valtionvarainministeriön huhtikuussa 2025 julkaiseman ennakkollisten valtionosuuslaskelmien mukaan Puumalan kunnan valtionosuus tulisi olemaan noin 1 385 000 euroa.
- Meneillään olevan valtionosuusuudistuksen vuoksi suunnitelmavuosiin liittyy merkittävää epävarmuutta.

Valtionosuudet

VALTIONOSUUDET					
1000 eur					
	TP24	TA25	TA26	TS27	TS28
Peruspalvelut	1 416	1507	1533		
Verotulotasaus	-71	-51	-63		
Opetus- ja kulttuuri	-516	-516	-505		
Verotulomenetysten kompensaatio	474	396	420		
Yhteensä	1 303	1336	1385	1407	1567

Suunnitelmavuosien 2027 ja 2028 valtionosuudet perustuvat Valtionvarainministeriön painelaskelmaan.

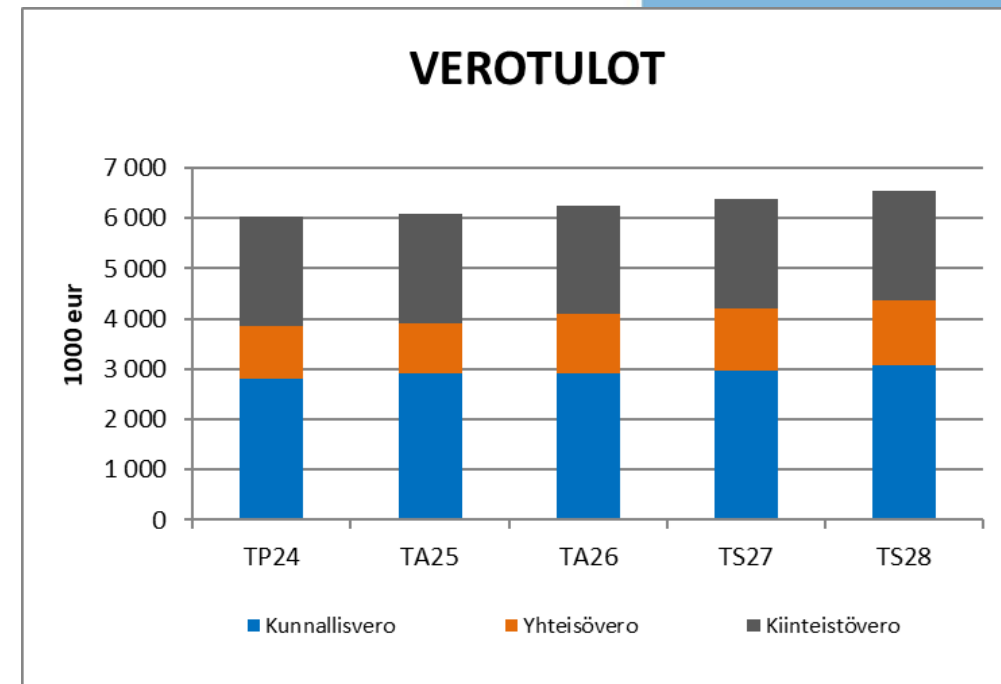

Puumala

Verotuloennusteet

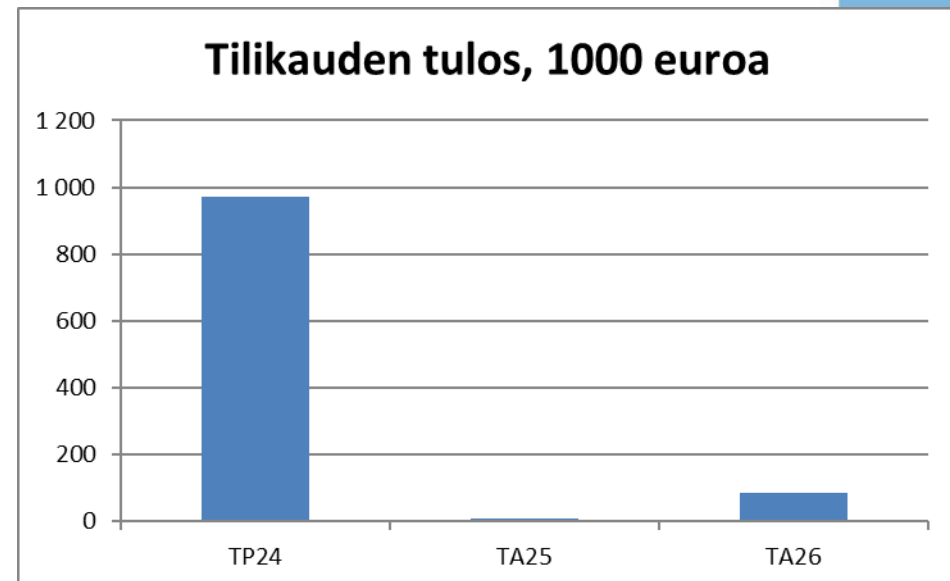
VEROTULOT					
1000 eur					
	TP24	TA25	TA26	TS27	TS28
Kunnallisvero	2 819	2900	2919	2966	3066
Yhteisövero	1 038	1010	1167	1235	1296
Kiinteistövero	2 162	2175	2170	2170	2170
Yhteensä	6 019	6085	6256	6371	6532

- Kuntaliiton toukokuussa 2025 antama verotuloennuste näyttää Puumalalle noin 6,26 miljoonaa euroa verotuloja.
- Veroprosentit pidetään ennallaan.

Taloussuunnitelma 2026–2028

TALO USSUUNNITELMA 2026-2028					
	TP24	TA25	TA26	TS27	TS28
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintakate	-5 725	-6 693	-6 983	-7 123	-7 265
Verotulot	6 020	6 085	6 257	6 371	6 532
Valtionosuudet	1 304	1 336	1 385	1 407	1 567
Rahoitustuotot/kulut	240	160	170	170	170
Vuosikate	1 839	888	829	825	1 004
Poistot	-867	-880	-745	-760	-780
Satunnaiset erät					
Arvonlennukset					
Tulos	972	8	84	65	224
Tilinpäätössiirrot	9				
Ali-/ylijäämä	981	8	84	65	224
Kumul. ylijäämä	14 893	14 901	14 985	15050	15274

VALMISTELUAIKATAULU (alustava)

Vuoden 2026 talousarvion laadinnan deadlinet:

18.8. alkavalla viikolla esihenkilöille annetaan esitetyt budjetointipohjat toimialoittain

Elo-syyskuu: kunnanjohtajan ja hallintokuntien alustavat talousarviokeskustelut.

15.9. Toimialojen talousarvioesitykset (numerot) valmiina ja numerot syötettyinä exceliin.

22.9. Valtuustoseminaari alustavasta talousarvioesityksestä, linjaus jatkovalmistelusta

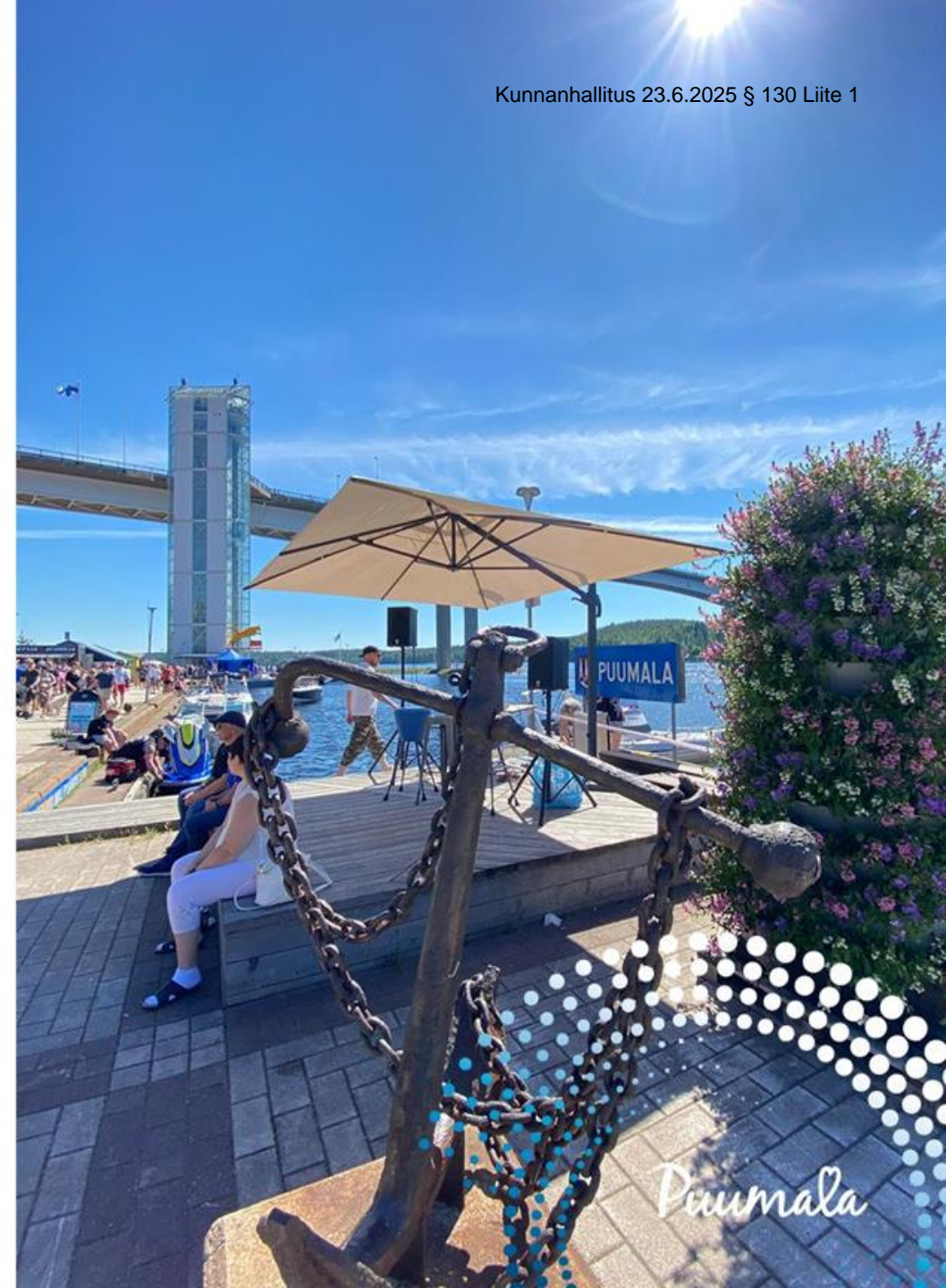
27.10. talousarvioluvut syötettynä kunkin toimialan exceliin, jonka jälkeen taloushallinto syöttää luvut järjestelmään

vk 45 Sisäisten erien laskenta taloushallinnossa yhteistyössä vastualueen viranhaltijan kanssa

10.11. Tavoitteille asetetut toimenpiteet valmiina

8.12. Talousarvio hallituksessa

15.12. Talousarvio valtuustossa

Puumala

TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN LAADINTA

Käyttötalous

- Valtuuston käsittelyyn menevä talousarvio ja taloussuunnitelma laaditaan käyttötalouden osalta määrärahoittain.
- Taksat on pidettävä ajan tasalla ja reaaliarvossa. Talousarvioraamissa on osassa vastuualueita huomioituna hintatason muutos 2 prosentilla raamia korottavana, mutta ei läpileikkaavasti kaikilla vastuualueilla. Solmittuihin sopimuksiin ym. tehdään korotukset sopimusehtojen mukaisesti.
- Ohjeellinen talousarvioraami on laadittu pohjautuen vastuualueiden ulkoisiin toimintamenoihin ja -tuloihin.

Vuoden 2026 talousarviovalmistelussa tulee huomioida seuraavat muutokset

- Työllisyysalueen ja VM:n ennusteet työllisyysalueen kustannuksista
- vesiliikelaituksen talousarvioesitys
- rakentamislain mukaiset muutokset lupamääriin ja –maksuihin
- eläköitymiset ja tehtävien täyttötarve tapauskohtaisesti
- sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen (Palvelukeskus, hyvinvointiasema, pelastuslaitos, Mäntykoti)

Palkat

- Budjetointipohjiin budjetoidaan valmiiksi 2,9 prosentin palkankorotukset kevään 2025 palkkatasoon verrattuna.
- On huomioitava, että **vastuualueiden esihenkilöiden tulee tarkastaa palkat ja tehdä korjaukset yhdessä palkka- ja taloushallinnon kanssa, mikäli henkilöstömäärässä tapahtuu muutoksia.**
- Henkilöstömäärärahat tulee budjetoida siten, että henkilöstön määrä ei lisäännny, ellei sille ole toiminnallista perustetta (esimerkiksi aiemmin ulkoistetun toiminnan hoitaminen itse tai tiedossa oleva hanketoiminta).
- Eläköitymisten ja irtisanoutumisten yhteydessä vapautuvien vakanssien tarpeellisuus arvioidaan tapauskohtaisesti.
- Täyttölupamenettelyä jatketaan edelleen ja täyttöluvan myöntää kunnanjohtaja.
- Sotu-maksu on 1,84 %, KuEL 17,10 %, VaEL 17,23 %, tapaturmavakuutusmaksu 1,16 %, ryhmähenkivakuutusmaksu 0,03 %, työttömyysvakuutusmaksu 0,20 %

Vuoden 2026 tasausmaksun budjetointiohje

- Keva on arvioinut vuoden 2026 tasausmaksun kokonaismääräksi 605 000 000 euroa. Vuoden 2026 lopullinen tasausmaksu lasketaan työnantajille tammikuussa 2026 ja se voi poiketa tästä arviosta.
- Maksu jaetaan kuntien ja hyvinvointialueiden kesken siten, että kuntien osuudeksi tulee 294 635 000 euroa.
- Kuntien maksettavaksi tuleva summa jaetaan kuntien kesken vuoden 2024 verorahoituksen suhteessa. Laskennassa huomioon otettavan verorahoituksen yhteismäärä vuonna 2024 oli 17 539 559 399,93 euroa, josta Puumalan osuus on 7 323 563,17 euroa eli 0,04 %.
- **Puumalan kunnan arvioitu tasausmaksu vuodelle 2026 on 123 023,52 euroa.**

Investoinnit

- Käyttötalouden ja investointiosan raja-arvo on 10 000 euroa. Alle 10 000 euron hankinnat ovat käyttötaloutta, mutta sitä suuremmat merkitään investointiosaan.
- Kaikki investointiesitykset on tarkasti perusteltava. Lisäksi on otettava huomioon ja laskettava niiden poistovaikutus käyttötalouteen.
- **Toimialan tulee selvittää rahoitusavustukset** ja myöskin avustukset investointien suunnitteluun.
- Suunnitelmavuosien investointien suunnitteluun on syytä varautua jo talousarviovuotena varaamalla **käyttötalouden** budjettiin suunnittelumääräraha tai hakemalla suunnitteluun avustusta.
- Investointiosan laadinta- ja kokoamisvastuu on teknisellä johtajalla.
- Investointien taso on suositeltavaa olla korkeintaan poistojen suuruinen.

Konserni

- Kiinteistöosakeyhtiö Puumalan Vuokratalojen tulee noudattaa tasapainottamissuunnitelmaa vuoden 2026 budjetoinnissa.
- Vuokrataloyhtiöiden tulee tehdä priorisoitu suunnitelma korjattavista ja purettavista kohteista syksyn 2025 aikana.

Lisätiedot

- Lisätietoja talousarvion teosta antavat taloussihteerit Helena Hulkkonen ja kunnanjohtaja Niina Kuuva.
- Palkanlaskentatietoja saa Mervi Hämäläiseltä. Tunnusluvuissa käytettävä asukasmäärä on 2 100.
- Investointien suunnittelun osalta yhteyshenkilö on tekninen johtaja Kimmo Hagman.

Raami

Budjettiraami on esitettyinä liitteessä

